

Kriza u grčkom ministarstvu — Zaimis odstupio.

Brzobjavne vijesti.

Balkan.

Udruženje Srbije i Crne Gore.

K r a k o v, 5. novembra. „Nova Reformacija“ javlja iz Genfa: Ovdješnji historičari doznali su iz Italije, da poznavaoći balkanskih prilika izjavljuju, da će srpski kralj Petar odložiti krunu. Srpski dvor agitira, da se združe obje srpske države pod u nastojem kralja Nikite. Ruski dvor ovaj nacrt sa simpatijom pozdravlja. Srbi bi morali uzastojati, da se povuku u Crnu Goru, a da ne izgube mnogo vojke.

Ustanak u Albaniji.

L u g a n o, 5. novembra. „Secolo“ javlja, da su u Rim stigle ozbiljne vijesti iz Drača. Srbima podložni Albanci u Komaderu i Kičeru pobunili su se. Gibanje je obuhvatilo i sjeverna područja, te bijesni ljudi boji sjeverno Tirane između Albanaca i Esad pašinog četa. „Pariser Journal“ javlja iz Drača, da je Esad paša proglasio u Albaniji opasno stanje, izvođen živeza u Srbiju i Crnu Goru je zabranjen.

Borbe u novoj Srbiji.

L u g a n o, 5. novembra. Srbi su navali na bugarske pozicije kod Veslea, nu ova je navala bila bezuspješna, jer su Bugari bili nadmoćniji. Srpske su se čete povukle i usančile sjeverno Prilipa kod prelaza Babune, da tamo poduzmu defenzivu, ako budu Bugari htjeli prodirati protiv Monastira. Kod Krivolaka su u toku žestoke borbe između Francuza i Bugara. „Corriere della sera“ javlja, da su Srbi bezuspješno navijali na Bugare cijelu subotu kod Veslea, te da su Bugari, hvale njihovu premoć, mogli napredovati. I Francuske su čete morale voditi žestoku borbu sa Bugarinama, koji su neprestano dobivali pojačanja. Prama zadnjim vijestima, Bugari su saveznike potjerali protiv Gradska.

Filipescu u Braili.

B u k a r e š t, 5. novembra. Filipescu je prošle nedjelje u Braili prigodom obje-
dneva držao govor u kojem je spomenuo vladu i vladajuću knu. Između ostalog rekao je: Bez Sedmogoraca ne damo za vladarsku knu nič da groša. Vladin organ ostrim riječima napada način govora Filipescu protiv krunice i protiv ponovnog pokušaja, da pobuni vojsku.

Venciloslove namjere.

R o t t e r d a m, 5. novembra. „Daily Mail“ doznaje iz New-Yorka: Vencilos je izjavio dopisniku čikaškoj lista „Tribune“, da će on Bugarskoj odmah navijestiti rat, ako opet dođe na vladu. To je dužnost napram Srbije u moralnom pogledu, te i mjere obrane, da ne bi Bugarska dobila gospodstvo na Balkanu. Ako Bugarska danas pobijedi, ona će do nekoliko godina osvojiti Grčku i Makedoniju, i time bi Grčko gospodstvo za uvijek propalo.

Nova ofenziva na Dardanelima.

S o f i j a, 5. novembra. Prama vijestima iz dobrog izvora zapovjednik vojske u Galipolju, general Monroe, poduzeo je velike priprepe za ponovnu ofenzivu u Dardanelima. Iz Egipta odaslane su mnogobrojne čete na Galipolj. Turci su na svako iznenađenje pripravnici.

Zaimis odstupio.

A t e n a, 5. novembra. (D. u.) Uslijed incidenta, što se dogodilo između ratnog ministra i većine Vencilosove stranke, ministarski je predsjednik Zaimis poslao na glasovanje pitanje povjerenja, nu ostao je u manjini sa 114 protiv 147 glasova, te je obzirom na ovo glasovanje ministarski predsjednik izjavio, da je nastupila ministarska kriza, te je molio da bude komuna odgođena do sastava novog kabineta.

P a r i z, 5. novembra. (D. u.) Prama vijesti Agence Havas iz Atene, ministarski je predsjednik Zaimis pošao kralju, da mu predloži demisiju cijelog kabineta. Novinstvo, protivno Vencilos-ovoj stranci drži, da će parlament biti stalno raspušten.

Rumunjske mjere na Dunavu.

B u k a r e š t, 5. novembra. (D. u.) Poluljubzeno se javlja: Uslijed zaposjedništva srpske podnarske obale sa strane austrougarskih četa, rumunjske su oblasti poduzele mjere, da dovezu u rumunjske luke ruske brodove, koji voze oružje i municiju, za Srbiju i da ih razoravaju, ako bi slučajno htjeli pobjeći u rumunjske luke.

Ententa.

Proganjani radi njemačkog imena.

P e t r o g r a d, 5. novembra. Radi njihovog njemačkog imena bili su otposlani u Sibiriju: barun Juraj Klappmann, barun Maksimilijan Engellhard i zastupnik njemačkih tvrtki u Kijevu, imenom Schlesinger.

Prezirani saveznik.

R o t t e r d a m, 5. novembra. „Nieuwe Rotterdamse Courant“ javlja iz Londona: U političkim krugovima uzbuđuje veliku senzaciju činjenica, što Asquith nije u svom govoru ni riječju spomenuo Italiju, dočim je sve druge imenovao. Uzemiruje ljude i to, što je Asquith spomenuo dardanelsku akciju, nu nije rekao, što je se dogodilo, pošto Carigrad nije više u opasnosti.

Uapšenja u Moskvi.

S t o c k h o l m, 5. novembra. U zadnje su dane napšeni u Moskvi svi mladi voditelji radništva na izvanni nalog ministarstva unutrnjih poslova. Iako Komarov, Nestler, Ustjugov i Miljutin. Ujedno je po svim društvima poveljena istraga.

Englesko-francuska pomoć.

A m s t e r d a m, 5. novembra. „Daily News“ piše: Engleska je zaključila, da otpošaje u Srbiju osim 13000 četa, što ih je iskrcala u Solunu, još velikih novih sila. Isto je odlučila i Francuska. Veliki dio četa bit će uskoro otposlani. Saveznici su stvorili zajednički rat. To je bio uzrok, zašto je Joffre povukao u London, gdje se je stvorio nacrt u sporazumu sa Kiešenom.

„Central News“ javlja iz Soluna: Nažalost treba ustrediti, da englesko-francuskim četama nije jošte uspjelo, da se spoje sa Srbima. Kod Prilipa su Bugari uništili francuski odio četa.

Sa bojnih poljana.

Z ũ r i c h, 5. novembra. „Neuen Zurichen Zeitung“ pišu o saskoj fronti: Ono, što su se pokazale austro-ugarske čete na saskoj fronti je nešto izvrednato. Što je ova junacka vojska pridružila u šest mjesecnoj bici protiv četiri do pet puta jačeg Talijanca, vrijedno je najviše pohvalje. Čete drže uvijek svoje pozicije kao na početku rata.

Položaj na ratištu.

B e č, 5. novembra. U zapadnoj je Srbiji naše bojna fronta uspostavila sveže između Užica i Višegrada gotova i time pojačana, tako da je isključeno e bi se mogle ernogorske čete ikako uvući između njih austro-ugarskih skupina. Zapadno krilo vojske Kovessove nastavlja navalu u prostoru Požege-Kraljevo. Srpske čete, koje se nalaze jošte sjeverno Goljske Morave ne mogu više upotrebiti za znak cestu u dolini Ibara. Ovim četama, kaošto i onima, što se nalaze u srednjoj Moravi ne ostaje drugo, već da uzamku prema Krusevcu i Nišu. Energični nastaji bugar-

skih četa, koje prodiru protiv Niša, postavile su isločnu srpsku vojsku u kritični položaj. Visine, što ih navadja naš izvještaj: Stolica, Lipnica Glavica i Trobnja leže jugozapadno Kragujevcu i to isločno na cesti što vodi u Kraljevo. — Opća talijanska navala svršava bitkom kod Gorice. Neprijatelj je pretrpio ogromne gubitke.

Iz neutralnih zemalja.

Španjolski socijalisti za ententu.

M a d r i d, 5. novembra. Kongres španjolskih socijalista zaključio je sa 4000 protiv 1200 glasova, da se ententi poudaje izjava, e su španjolski socijaliste uza nj.

Centralne vlasti.

Odlikovanja.

C a r i g r a d, 5. novembra. (D. u.) Car Vilim podijelio je velikom veziru red crnog orla.

Program Briandovoga ministarstva.

Sastav Briandovog kabineta nije tako glatko prošao, kao se na prvi mah čini. Prije toga raspravljalo se dugo o teškim dnevnim pitanjima, osobito o ratu. Radilo se osobito o istočnom pitanju da li se ima dozvoliti ekspedicija na Balkan, ili ne. U samim novinama razabire se, da još nije prestan razdor u cijeloj francuskoj javnosti.

Radikalni senator Beranger brani u „Paris Midi“ svoje stajalište, da se samo odgadja odluku na francuskoj frontu time, što se tisuće četa šalju preko mora. S njime slaže se Glenceneau i većina naroda.

Pragni stupci u francuskim novinama dadu slutiti na puno nezadovoljstva u francuskim redovima sa odstupajućim vladom. Prama tomu Briand morao se je obvezati, da će čim prije prama Joffre-ovim osnovama omogućiti novu opću navalu na francuskoj fronti.

Briand zastupa mnijenje, da se fronta ne smije oslabiti, jer računsa sa pobjedom. baš na njoj. Prama njemu morala bi se prije obustaviti dardanelaska fronta, da se omogući balkanska akcija. Ove utvarice o novoj ofenzivi protiv Njemačke odgovarajući sasvim demagoški Briandovoj taktici. On će svojim nepripisobivim govorništvom zavaravati duže vremena pučanstvo Francuske, sve dokle mu činjenice same i zbija oči ne otvore.

Svako u francuskoj želi uspjeha Briandovom ministarstvu, ali svaki se ne usudjuje vjerovati u uspjeh. Svaki je prije brigom, nego vjerom napunjen, gledajući, kako „vijeće staraca“, za kojim se Poincaré i Briand skrivaju, steže narodnu energiju, mjesto da je spruži.

Drugi važan dio Briandovog programa jesu gospodarske nepriklke, kojih je rat puno Francuskoj pridonesao.

Radikalac Malvy teško da ostane na čelu unutrnjeg ministarstva radi nalažeh potekošća. Gini se, da radikalci ne će da preuzmu odgovornost za balkansku ekspediciju. Izgleda, da Briand još nije dovršio svoj program, jer nije bio u stanju, da poda parlamentu običnu izjavu, nego odgodio ju je za drugi tjedan.

Time je francuska vlada izgubila cijeli tjedan, jer ne smije, da stvori nikakve važne odluke bez parlamentarnog glasa.

Usavršavanje ratnih zrakoplova.

Jedan engleski sportski list donosi elanaka, u kojem veli: Zeppelin, koji sada rade u napadajima, znatno se razlikuju od onih tipova Zeppelina, koje smo poznavali u vrijeme mira. U prvom je redu snaga njihovog motora znatno povećana. Za vrijeme trajanja rata su Zeppelini

znatno preodesili i u mnogom ih usavršili i popravili. Osobito pako što se odnosi na kormilo visine. Zeppelin se strijelnicke okreću, da je pravo dođe. Kad su Zeppelini stali prognošiti, ustanovilo se, da se Zeppelin može u isto vrijeme podići tri puta više nego što aeroplan, da se može mnogo brže podizati u visinu, nego li drugi zrakoplovi. Za vrijeme od vrijeme dana ustanovilo se, da Zeppelin u godinu od jednoga časa preleti jednu milju, odnosno 1.600 metara, što čini za jedan sat 100 kilometara. Francuske zrakoplovne izvidničke flote danas se uzdižu dva puta tako visoko, kao što su se uzdale na početku rata, i u mnogom su se usavršile. U početku rata, kad su zrakoplovi htjeli da baceju bombe, morali su se spuštati vrlo nisko. Za vrijeme što traje rat usavršila se je zračna flota u toliko, da sada zračna flota, koja polazi na navale, može posve točno iz najveće visine nimaliti na stanovite točke u gradu, koje napadaju. To je osobito u prilog Zeppelinu, koji mora operirati noću, da sakrije svoju ogromnu tjelesinu i da pod platem noći izvodi napadaje, te izbjegne vrti neprijateljskih topova. Zeppelin ne može uzeti sobom obrambene topove, ali sada se u Njemačkoj prave pokuši, kako bi se mogli topovi smjestiti i na Zeppeline, bez pogibeli, da u času pucnjave ne bi plamen iz topa naškodilo pipnom napunjenom zrakoplovu. Čim se pucna na Zeppelina, odmah se diže u vis, da izbjegne topovskoj vatri. Iz daleka to čisto izgleda, kao da je Zeppelin istecen, međutim baš naprotiv, upravljajući Zeppelina vredno su oprezni i po visem nalogu najbudnije paze, da nijedan zrakoplov ne izvrznu uništenju. Bude li rat još dugo potrajao, vidjeti će ljudi još ogromnih zrakoplova, koji će biti u stanju, da se dignu još većom brzinom i još veće visine, te će sobom nositi ogromne topove daleko nad oblake.

Vijesti iz Soluna.

Talijanski list „Mattino“ prima iz Soluna od svojeg ratnog dopisnika: „Nitko ne vjeruje više orđje, da će se Srbija spasiti. Ima već samo o tome govora, da se spasiti koji dio boljih srpskih četa.

Iskrcavanja provadaju se uvijek kroz crkvačom žurbom: ali ne nalaze se ipak na kopnu više nego 35.000 Francuza i 12.000 Engleza.

Solunska luka zatvorena je poljem mina i mrežama, koje su radi pobjornice mi-nama providjene. Svi je nedim obja-m prekižani beskrainim otvorenim bova. Traženji ulaz ostaje dnevom otvorena pod strazom križarica i mnogih torpednjaca. Pod veći spuste se očajne mreže i ne može više nijedan brod unći u Solunsku luku. A ni po danu nitko ne smije unutra, ako ga kroz sve opasnosti ne vodi engleska torpednjaca.

Solun vrvi od silnog svijeta. Kasarne su pune grčkih vojnika, hoteli i privatne kuće nemaju dosta mjesta za lišće i li-šće grčkih židovskih i armenskih bijegunaca iz Male Azije, te srpskih i drugih mnogih bijegunaca sa Balkana. Pribripi-ri k tome francusko-engleskoj vojsku pa ćeš imati mali pojam o solunskoj vrevi i življenju.

Sve plaćaju se na noć po 20 franaka mjesto 2 ili 3 u obično vrijeme. Zloglasni dio grada Soluna morao se zatvoriti, jer su se u njegovim birtijama svadjali i ubijali vojnici raznih narodnosti.

Do sada je pošlo na sprsku među sa-mo 20.000 Francuza, da straze željeznice. Geygeli-Strumica. Utaborili su se po huncima na lijevoj obali Vardara između željeznice postaje i mjesta Strumica, koje je u bugarskim rukama.

Stiglo je u Solun 500 francuskih ranjenika, koji su bili primljeni u gradske bolnice ili prenešeni na sanitetske brodove. Prama zadnjim vijestima čuje se, da su u engleske čete otputovala na sprsku frontu i dobile zapovjed, da se sa Srbima združe.

